

Курт Шарп

„Вкрай неприємне становище“, – німецькомовні професори Чернівецького університету між еміграцією й новим початком 1914-1920 рр.

Заснований 1875 р. університет Франца Йозефа у Чернівцях належав до наймолодших вищих навчальних закладів монархії. Його німецькомовність у коронній землі, що сама по собі була переважно румунсько-українською, вважалася особливістю так само, як і його надзвичайний фаховий канон, котрий справді-таки враховував потреби краю. У рамках можливостей академічної кар'єри всередині Дунайської дуалістичної монархії Чернівці відігравали не останню роль як своєрідний стартовий трамплін, із якого – якщо бути честолюбним і витривалим – можна було подаватися на професури західних, також німецькомовних, університетів Цисляйтанії. Якщо ще до початку нового століття Alma-Mater Bucovinensis могла у відповідь на дедалі гостріший конфлікт національних прагнень реагувати створенням нових кафедр, наприклад, румунської та української філології, то початок Першої світової війни радикально поклав край усім подібним устремлінням. Після трьох років екзилу університет зміг попередньо відновити роботу в літньому семестрі 1918 р., навіть було оголошено нові вакансії, спостерігався деякий, хоча й невпевнений, підйом. Розпад монархії та приєднання Буковини до Королівства Румунії поставило передусім німецьких професорів перед вимогами нової національної держави, й більшість із них вирішила покинути Буковину. У доповіді зроблено спробу дослідити, зокрема, питання реінтеграції цих науковців в університетський ландшафт (Німецько)-Австрійської республіки і пов'язані з цим процесом труднощі на прикладі вибраних особистостей. Так, з одного боку, доповідь дотична до дискусії про майбутню ситуацію в сфері вищої школи в Австрії, з іншого – виявляє наявні вже до 1918 р. упередження щодо цього найсхіднішого німецькомовного університету монархії, колишні викладачі якого опинилися водночас «між декількох фронтів».